

Johdanto

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyytää lausuntoanne luonnoksesta perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaosta annetun asetuksen sekä perusopetusasetuksen muuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi äidinkielen ja kirjallisuuden sekä matematiikan vuosiviikkotuntimäärää kaikille yhteisen opetuksen osalta kolmella vuosiviikkotunnilla.

Esityksessä ehdotetaan, että lisäys tehtäisiin voimassaolevan tuntijaon nivelvaiheiden mukaisesti siten, että sijoitettaisiin kaksi vuosiviikkotuntia äidinkielen ja kirjallisuuteen vuosiluokille 1-2 sekä yksi vuosiviikkotunti matematiikkaan vuosiluokille 3-6. Opetuksen järjestäjä kohdentaa tunnit paikallisesti tarkemmin vuosiluokittain. Lisäyksen johdosta myös perusopetusasetuksen viikoittaista kokonaistuntimäärää tulisi nostaa 3 tunnilla.

Esitykseen sisältyvät ehdotus perusopetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaosta annetun valtioneuvoston asetuksen (422/2012) 6 §:n 1 momentin muuttamisesta sekä ehdotus perusopetusasetuksen (852/1998) vuosittaista ja viikoittaista tuntimäärää koskevan 3 §:n 1 momentin muuttamisesta. Asetusmuutosten esitetään tulevan voimaan 1.8.2025.

Vastaattehan lausunrossanne seuraaviin kysymyksiin;

1. Kuinka hyvin tuntilisäykset esitetyssä muodossa vastaavat luku- kirjoitus- ja laskutaidon tarpeeseen?
2. Onko tuntilisäysten kohdentaminen eri vuosiluokille esitetyssä muodossa tarkoituksen mukainen?
3. Muita huomioita esityksestä?

Tausta

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman mukaan hallituksen tavoitteena on nostaa suomalaisten oppimistuloksia ja koulutustasoa sekä vahvistaa perustaitojen osaamista siten, että jokainen saavuttaa peruskoulusta riittävät perustiedot. Perusopetuksen oppilaiden osaamistaso on laskenut ja tämä näkyy poikkeuksetta kaikissa osaamista mittaavissa kansallisissa ja kansainvälisissä tutkimuksissa. Hallitus kasvattaa perusopetuksen vähimmäistuntimäärää 3 vuosiviikkotunnilla laajentamalla opetussuunnitelmaa. Lisäyksellä tavoitellaan lisätunteja erityisesti alakoulun vuosiluokille luku-, kirjoitus- ja laskutaidon opettamiseen. Lisäykset jätetään toteutettavaksi paikallisin päätöksin.

LAUSUNTOMME:

Tekstiiliopettajaliitto TOL ry ja Teknisten aineiden opettajat TAO r.y. antavat yhteisen lausunnon, koska tuntijaossa tulisi huomioida myös käsityön opetuksen vaikutus sekä matemaattisten taitojen että lukutaidon kehittämiseen.

1. Kuinka hyvin tuntilisäykset esitetyssä muodossa vastaavat luku-, kirjoitus- ja laskutaidon tarpeeseen?

On hyvä, että tuntilisäyksiä tehdään sekä äidinkielen että matematiikan opetukseen. Paikallinen säästövara saattaa johtaa eriarvoisuuteen, joten kannattamme selkeää, valtakunnallista tuntijakoa.

2. Onko tuntilisäysten kohdentaminen eri vuosiluokille esitetyssä muodossa tarkoituksen mukainen?

Luku- ja kirjoitustaitoa sekä laskutaitoa tarvitaan LUMATE -aineissa, kuten käsityössä. Ehdotamme tuntikehyksen lisäämistä matematiikan osalta

alkuopetukseen 1 - 2 luokille, koska silloin luodaan pohjaa matemaattisen ajattelun kehittymiselle ja syventämiselle sekä taitojen käytäntöön soveltamiselle.

Matemaattisia taitoja päästään hyvin soveltamaan käytännössä käsityön oppitunneilla kolmannesta luokasta ylöspäin omien töiden suunnittelussa ja valmistuksessa. Tällöin tulee enemmän tarvetta myös sanallisten tehtävien suorittamiseen esim. oman työskentelyn dokumentoinnissa ja itsearvioinnissa, joten äidinkielen tuntien lisäys olisi parempi 3 - 6 luokille.

3. Muita huomioita esityksestä

Nykyinen vuonna 2016 voimaan tullut opetussuunnitelma korostaa käsityön opetuksessa monimateriaalisuutta, teknologiakasvatusta, suunnittelua ja dokumentointia.

Teknologian/käsityön opetuksessa tarvitaan ja kehitetään hyvin moninaisesti matemaattisia/aritmeettisiä taitoja, geometrian osa-alueita, avaruudellista hahmottamista ja suunnittelukykyä. Dokumentoinnissa harjoitellaan kirjoitustaitoa, prosessien hallintaa, itseilmaisua sekä oman toiminnan reflektointia.

Käsityössä harjoitellaan monia yleissivistykseen kuuluvia taitoja ja tavoitellaan opetussuunnitelman laaja-alaisen tavoitteiden saavuttamista, kuten sinnikkyyttä, ongelmanratkaisukykyä ja syy-seuraussuhteita. Siellä harjoitellaan myös yhdessä toimimista, kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä ja työelämätaitoja.

Käsityöoppiaineen taitoja tarvitaan kaikissa ammateissa ja elämän osa-alueilla, ei pelkästään käsityövaltaisilla aloilla ja työtehtävissä. Käsityöoppiaineessa opeteltavat taidot ovat kansalaistaitoja, jotka pysyvät yhä kiihtyvässä maailman muutoksessa mukana ja antavat valmiuksia uudistaa yhteiskuntaa.

Näin ollen tuntijakouudistuksia suunniteltaessa on jatkossa hyvä pohtia myös taidon ja käytännön oppimisen merkitystä teoriaopetuksen rinnalla. Luku- ja kirjoitustaitoa sekä matemaattista osaamista tarvitaan hyvin moninaisissa yhteyksissä. Näiden taitojen soveltaminen taito- ja taideaineiden yhteydessä tarjoaa lapselle ja nuorelle konkreettisemmän ja autenttisemmän ympäristön omaksua opetettua. Tätä kautta saatu oppi ja ymmärrys ovat yhtä valideja tapoja tiedon hallintaan kuin teoriaopetuksen kautta saatu.